

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/238. számú
törvényjavaslat**

**az országgyűlési képviselők és az európai parlamenti képviselők
összeférhetetlenségére vonatkozó törvényi rendelkezések módosításáról**

**Előadó: dr. Petrétei József
igazságügyi és rendészeti miniszter**

Budapest, 2006. június

2006. évi ... törvény

az országgyűlési képviselők és az európai parlamenti képviselők összeférhetlenségére vonatkozó törvényi rendelkezések módosításáról

1. §

Az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 10. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„10. § A képviselő és vele egy háztartásban élő közeli hozzátartozója

a) közalapítvány kezelő szervének, szervezetének tisztségviselőjeként, tagjaként;

b) köztestület tisztségviselőjeként;

c) állami vezetői megbízásának kivételével költségvetési szerv felügyeletéért vagy ellenőrzéséért felelős személyként vagy szervezet tagjaként;

d) az állam vagy helyi önkormányzat (a továbbiakban: önkormányzat) által alapított közhasznú társaság vagy nonprofit gazdasági társaság vezető tisztségviselőjeként vagy tagjaként végzett tevékenységéért nem részesülhet tiszteletdíjban vagy más juttatásban.”

2. §

A Kjtv. 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„13. § Országgyűlési képviselő és vele egy háztartásban élő közeli hozzátartozója nem lehet:

a) állami vagy önkormányzati tulajdoni részesedéssel működő gazdasági társaság vagy az az által alapított gazdasági társaság vezető tisztségviselője, felügyelőbizottságának tagja;

b) a privatizációt követő két éven belül a privatizált szervezet vagy a privatizált szervezet által alapított gazdasági társaság vezető tisztségviselője, vezetője, vezető testületének vagy felügyelőbizottságának tagja;

c) állami vállalat, tröszt, tröszti vállalat, helyi önkormányzat által alapított vállalat vezetője, vezető testületének tagja;

d) pénzügyi intézmény, biztosító, önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, magánnyugdíjpénztár vezető tisztségviselője, felügyelőbizottságának tagja vagy törvényes képviselője.”

3. §

A Kjtv. 15. § (1)-(2) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Országgyűlési képviselő nem járhat el az állam, az önkormányzat, költségvetési szerv, valamint a 13. §-ban meghatározott szervezet jogi képviselőjeként.

(2) Szakmai, üzleti vagy egyéb, a képviselői megbízással össze nem függő ügyben az országgyűlési képviselői minőségre hivatkozni nem lehet.”

4. §

A Kjtv. 23. §-ának helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„23. § E törvény alkalmazásában közeli hozzátartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, valamint a testvér.”

5. §

Az Európai Parlament magyarországi képviselőinek jogállásáról szóló 2004. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Epjtv.) 8. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Szakmai, üzleti vagy egyéb, a képviselői megbízással össze nem függő ügyben az európai parlamenti képviselői minőségre hivatkozni nem lehet.”

6. §

Az Epjtv. a következő új 8/A. §-sal egészül ki:

„8/A. § (1) Az európai parlamenti képviselő és vele egy háztartásban élő házastársa, egyeneságbeli rokona, örökbefogadottja, mostoha- és nevelt gyermeke, örökbefogadó-, mostoha- és nevelőszülője, valamint testvére nem töltheti be az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 10. §-ában és 13-14. §-aiban meghatározott megbízásokat.

(2) Az európai parlamenti képviselő nem járhat el a Kjtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott szervezetek jogi képviselőjeként.”

7. §

(1) E törvény a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba azzal, hogy a hozzátartozókra vonatkozóan a Kjtv. e törvény 1. §-ával megállapított 10. §-ában és az Epjtv. – e törvény 6. §-ával megállapított – új 8/A. §-ában meghatározott összeférhetlenségi szabályokat az országgyűlési képviselők következő általános választása nyomán létrejövő Országgyűlés megalakulásától kell alkalmazni.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Kjtv. 18. §-ának b) pontjában az „önálló vállalkozását” szövegrész helyébe „egyéni vállalkozását” szövegrész lép.

(3) A Kjtv. 10. §-ának d) pontjában a „közhasznú társaság vagy” szövegrész, valamint 18. §-ának b) pontjában a „ , közhasznú társaságban” szövegrész 2009. július 1-jén hatályát veszti.

INDOKOLÁS

az országgyűlési képviselők és az európai parlamenti képviselők összeférhetlenségére vonatkozó törvényi rendelkezések módosításáról szóló törvényjavaslatához

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Javaslat benyújtásának a célja, hogy szigorúbbá és következetessé tegye az országgyűlési képviselői megbízatáshoz kapcsolódó gazdasági összeférhetlenségi követelményeket annak érdekében, hogy a képviselő a tág értelemben vett állami szférában gazdasági tevékenységet egyáltalán ne végezzen; e követelményeket ki kell terjeszteni az európai parlamenti képviselőkre is. A közélet tisztaságának biztosítását célzó törvénycsomag részeként a Javaslat az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvénynek a képviselő közfeladatokat ellátó szervezetekben betöltött tisztségeire vonatkozó és gazdasági összeférhetlenségi szabályait rendezi átfogó jelleggel, s az új előírások alkalmazását rendeli el az európai parlamenti képviselők vonatkozásában is.

A Javaslat általános szabályként a közfeladatokat ellátó szervezetekben való részvétel korlátozás nélküli lehetőségéből indul ki, feltételül szabja azonban ennek ingyenességét, azaz a képviselő e szervezetekben végzett tevékenységéért juttatást nem fogadhat el. A gazdasági összeférhetlenségi szabályok a hatályos rendelkezésekkel egyezően meghatározott pozíciók betöltését és egyes tevékenységek végzését tilalmazzák, ezeket a képviselő még ingyenesen sem láthatja el. A módosítást követően a törvény – a hatályos szabályozástól eltérően – mind a közfeladatokat ellátó szervezetekben való részvétel ingyenességét, mind a gazdasági összeférhetlenségi tilalmakat alkalmazni rendeli a képviselő mellett annak vele egy háztartásban élő közeli hozzátartozójára is. Ezen új korlátozást ugyanakkor indokolt méltányos átmeneti szabállyal alkalmazni rendelni.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

Az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvény jelenleg is rendelkezik arról, hogy a képviselő közalapítvány kezelő szervében, szervezetében végzett tevékenységéért tiszteletdíjban nem részesülhet. A Javaslat 1. §-a – a hatályos szabályokat kibővítve és azok alanyi körét kiterjesztve – lehetővé teszi a képviselő és egy háztartásban élő közeli hozzátartozói számára, hogy közalapítvány kezelő szervében, szervezetében, köztestületben, az állam vagy helyi önkormányzat által alapított közhasznú társaságban és – a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 4. §-a szerinti – nonprofit gazdasági társaságban tisztséget töltsenek be, illetve költségvetési szerv felügyeletéért vagy ellenőrzéséért felelős személyként, ilyen szervezet tagjaként járjanak el. Mindezen megbízatások ellátása kizárólag

ingyenesen történhet, kivéve azt az esetet, ha a képviselő állami vezetői megbízatásának keretében látja el költségvetési szerv felügyeletét vagy ellenőrzését.

A 2. §-hoz

Az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvény hatályos előírásai a gazdasági társaságban fennálló tíz százalék feletti állami tulajdoni részesedéshez, illetve teljes vagy többségi önkormányzati tulajdonhoz kötik a képviselő gazdasági összeférhetetlenségét. A Javaslat 2. §-a a hatályos törvény előírásait fogalmi szempontból egyszerűsítve és egyértelmű generális tilalmakat állítva az állami (önkormányzati) tulajdon mértékére tekintet nélkül kizárja, hogy a képviselő állami vagy önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságban vezető tisztségviselőként vagy felügyelőbizottsági tagként járjon el. Ugyancsak tilalmazott e tisztségek ellátása állami vagy önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság által alapított gazdasági társaságban. Az adott szervezet privatizációjától számított kétéves időtartam alatt a képviselő nem tölthet be vezető tisztséget a privatizált szervezetben vagy az általa alapított gazdasági társaságban sem. A jelenlegi szabályokkal megegyezően alakul a képviselő összeférhetlensége az állami vállalatnál, trösztnél, tröszti vállalatnál, helyi önkormányzat által alapított vállalatnál betöltött tisztségek esetében. A pénzügyi szektor szervezeteire vonatkozó összeférhetlenség vonatkozásában a tervezet pontosítja a törvény fogalomhasználatát, így a hitelintézet helyett az általánosabb pénzügyi intézmény kategóriát használja, elhagyja viszont a felsorolásból a lakás-takarékpénztárat, mivel az szakosított hitelintézetként külön említés nélkül is a kizáró szabályok hatálya alá tartozik. A módosítás alapján mindezek az összeférhetlenségi szabályok változtatás nélkül irányadóak a képviselő mellett annak – vele egy háztartásban élő – közeli hozzátartozóira is.

A 3. §-hoz

A 3. § a jogi képviselői feladatkör jellegére tekintettel – a hatályos rendelkezéseket szigorítva – az államon és annak szervein túlmenően a helyi önkormányzatokra és az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvény 13. §-a szerinti gazdasági összeférhetlenséggel érintett valamennyi szervezetre nézve megtiltja, hogy országgyűlési képviselő ezek jogi képviselőjeként járjon el. A módosítás ugyanezen szakasza a hatályos törvény korlátozó szabályát kiterjesztve általános jelleggel minden, a képviselői megbízatással össze nem függő ügyben megtiltja azt, hogy a képviselő ebbéli minőségére hivatkozzon, ez a magatartás ugyanis a képviselői tisztség jellegével összeegyeztethetetlen.

A 4. §-hoz

A 4. § újból megállapítja az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvény 13. §-át, elhagyja a gazdasági összeférhetlenségi szabályok módosításával szükségtelenné váló fogalommeghatározásokat, és pontosan definiálja a közeli hozzátartozó fogalmát.

Az 5-6. §-hoz

Az Európai Unióban az európai parlamenti képviselőről és jogállásukról szóló közösségi joganyag kétszintű szabályozást tesz lehetővé. A releváns közösségi közjogi jogforrások mellett a tagállamok hatáskörébe tartozik az európai parlamenti képviselők választási eljárásáról szóló szabályok megállapítása és a képviselői jogállás tartalmának meghatározása, egyes, a közösségi jog által meghatározott választójogi, összeférhetlenségi, mentelmi jogi rendelkezések figyelembevételével.

A Javaslat 5. §-a az európai parlamenti képviselői minőségre ezzel össze nem függő ügyekben való hivatkozásnak – az országgyűlési képviselőkével megegyező – tilalmát iktatja be az Európai Parlament magyarországi képviselőinek jogállásáról szóló törvénybe.

A 76/787/EGK, ESZAK, Euratom határozat mellékletét képező, a Közgyűlés képviselőinek közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány 6. cikkének (2) bekezdésében foglaltak szerint, amelynek értelmében „[a] tagállamok [...] meghatározott körülmények között nemzeti szinten is megállapíthatnak összeférhetlenségi szabályokat”. Lehetőség van a közösségi szintű összeférhetlenségi szabályoknál szigorúbbak elfogadására. Az Európai Parlament képviselőire a jogállásukat szabályozó törvény eddig nem tartalmazott gazdasági jellegű összeférhetlenségi előírásokat, ezt a szabályozási hiányt pótolja a Javaslat 6. §-a. A módosítás által az európai parlamenti képviselő és a vele egy háztartásban élő közeli hozzátartozója az országgyűlési képviselővel és a vele egy háztartásban élő közeli hozzátartozóval megegyezően közfeladatot ellátó szervezetekben csak ingyenesen tevékenykedhet, és az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvény 13-14. §-ában meghatározott szervezetekben vezető tisztséget nem tölthet be. Ezen túlmenően az európai parlamenti képviselő – akárcsak az országgyűlési képviselő – nem láthatja el az állam, az önkormányzat, a költségvetési szerv vagy az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvényben megjelölt szervezet jogi képviseletét sem.

A 7. §-hoz

A Javaslat az elfogadása esetén a kihirdetését követő nyolcadik napon lépne hatályba. Ezzel egyidejűleg az egységes jogszabályi terminológia érdekében az önálló vállalkozás kifejezést az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvényben egyéni vállalkozásra módosítja, emellett – a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény rendelkezéseivel összhangban – 2009. július 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezi a közhasznú társaságra vonatkozó előírásokat.